

Animace a participace v sociální práci

Instrukce k vypracování seminární práce

1. Cíl seminární práce

Studenti se touto seminární prací naučí hodnotit úroveň participace v zařízeních a organizacích.

2. Metoda

Zjišťování úrovně participace se realizuje pomocí dotazníkového šetření: student za pomoci vyučujícího sestaví dotazník zaměřený na informovanost klientů (členů organizace) a na jejich možnost ovlivňovat rozhodování o chodu zařízení a jeho programu; student rozdá dotazníky ve vybraném zařízení (vybrané organizaci) a po jejich vyplnění je vyhodnotí.

3. Zkoumané zařízení / zkoumaná organizace

Student si může vybrat ke zkoumání některý z těchto subjektů:

- a) zařízení sociálních služeb*
- b) školské zařízení*
- c) spolek (občanské sdružení)*
- d) nevládní neziskovou organizaci*
- e) církevní organizaci*

Musí se jednat o organizace, které pracují přímo s lidmi. Většinou se zkoumá míra participace klientů (resp. žáků, účastníků aktivit, řadových členů spolku atp.) na chodu celé organizace nebo její základní jednotky. U velkých strukturovaných zařízení (např. velkých škol) je možné na základě domluvy s vyučujícím místo toho zkoumat podíl spolupracovníků (sociálních pracovníků, učitelů, zaměstnanců atd.) na vedení zařízení.

4. Vzorek respondentů

Počet respondentů – v případě zkoumání klientů či účastníků – by měl odpovídat následujícímu poměru:

<i>Celkový počet klientů/členů</i>	<i>Počet respondentů</i>	<i>Způsob výběru</i>
<i>do 29 osob</i>	<i>minimálně 10</i>	<i>dle ochoty respondentů</i>
<i>30-40</i>	<i>15-20</i>	<i>proporcionálně</i>
<i>41-100</i>	<i>15-25</i>	<i>proporcionálně</i>
<i>nad 100 osob</i>	<i>20-30</i>	<i>proporcionálně+náhodně</i>

Vysvětlení ke způsobu výběru: u malého celkového počtu klientů zařízení nelze respondenty dělit na další kategorie; účast je závislá na ochotě oslovených respondentů; u většího počtu je už potřeba snažit se získat odpovědi respondentů z různých kategorií, např. od mužů i od žen, členů různých skupin či sektorů atd. U počtu nad 100 osob je třeba i při výběru rozmanitých respondentů respektovat zásadu náhodného výběru (nesmí být všichni „náhodou“ z jedné skupiny nebo z jedné sociální vrstvy).

5. Hypotézy dotazníkového šetření

Pro každé zkoumané zařízení (organizaci) se prokáže jedna z následujících hypotéz jako platná, ostatní jako neplatné.

- A) Ve zkoumané organizaci funguje samospráva a je aktivní (6. – 8. stupeň Hartovy stupnice)*

- B) *Ve zkoumané organizaci jsou participační struktury a využívají se – vedoucí konzultují chod zařízení a program s klienty (účastníky) – (5. stupeň Hartovy stupnice)*
- C) *O chodu zařízení a programu rozhodují vedoucí. Klienti (účastníci) však mají dostatek informací o chodu zařízení i o programu, rozumí mu a mohou o něm mluvit s vedoucími (4. stupeň Hartovy stupnice)*
- D) *Ve zkoumané organizaci sice existují setkání, na kterých se hovoří o chodu organizace a programu, klienti se mohou setkání zúčastnit (alespoň skrze svého zástupce), nemají však včas dostatečné informace ani možnost rozhodnutí ovlivnit. (3. stupeň Hartovy stupnice)*
- E) *Ve zkoumané organizaci nejsou ani participační struktury ani dostatečná informovanost. Klienti (účastníci) se účastní života zařízení a jeho aktivit, ale nemohou zasahovat do plánování chodu organizace (1. – 2. stupeň Hartovy stupnice).*

6. Struktura dotazníku – otázky

K ověření výše uvedených hypotéz se použijí otázky, které zjišťují:

- a) *forma, dostatek a včasnost informací o plánovaných aktivitách či změnách v organizaci*
- b) *způsob komunikace vedoucích s účastníky při rozhodování o aktivitách či změnách*
- c) *existence a využití participačních struktur (výbor, samospráva atp.)*
- d) *způsob rozhodování vedoucích*

Dotazník tedy bude mít zpravidla 6 otázek, které musí být přizpůsobeny konkrétní organizaci (zařízení).

Příklady otázek:

K tématu a):

Informace o plánovaných aktivitách a změnách v chodu zařízení se dozvídáme:

- na nástěnce (nebo na webu)
  - osobním dopisem (mailem) s výzvou k vyjádření
  - osobním dopisem (mailem) bez výzvy k vyjádření
  - v osobním rozhovoru
  - při schůzi
- (je možné zatrhnout více variant)

O plánovaných aktivitách nebo změnách se dozvídám:

- měsíc dopředu nebo i dříve
- čtrnáct dní či týden předem
- bezprostředně předtím
- nedozvídám se
- nevím

K tématu b):

Pokud se plánuje nějaká významnější akce nebo nějaká změna v chodu zařízení, odpovědný pracovník

- s námi vždy promluví
- vyzve nás, abychom se k tomu vyjádřili
- nám vždy vysvětlí, o co jde
- nás pozve na setkání (schůzi)
- se nás někdy zeptá na náš názor
- vyslechne naše názory
- to rozhodne a pak nás o tom informuje
- to rozhodne a většinou s námi o tom moc nemluví

(je možné zatrhnout více variant)

K tématu c):

V našem zařízení je – není (nehodící se škrtněte) samospráva nebo výbor, s kterým

- vedení projednává některé záležitosti
- vedení musí projednat každou významnou změnu nebo akci

Na jednání výboru (samosprávy) se

- někdy projednávají věci, na kterých mi záleží
- často projednávají věci, které jsou mi jedno
- něco projednává, ale nevím, co
- někdy prosadily moje názory nebo názory mého známého
- mohou prosadit naše názory
- se nikdy neprosadil nějaký náš názor

(je možné zatrhnout více možností)

K tématu d):

Důležité věci v našem zařízení rozhoduje:

- ředitel
- ředitel spolu s vedoucími
- vedoucí
- vedení po projednání s námi
- nevím

Otázky pro vybranou organizaci upravuje student, vyučující otázky v případě potřeby opraví.

7. Postup provedení dotazníkového šetření

7.1. Výběr zkoumané organizace – ve škole, schválení vyučujícím

7.2. Příprava dotazníků – ve škole

7.3. Domluva s vedoucím pracovníkem zařízení – v případě změny kontaktovat vyučujícího

7.4. Domluva s respondenty

7.5. Dokončení dotazníků, schválení textu vyučujícím, rozmnožení

7.6. Realizace dotazníkového šetření

7.7. Vyhodnocení dotazníkového šetření

7.8. Zápis výsledků dotazníkového šetření formou seminární práce

7.9. Prezentace a odevzdání seminární práce

8. Seminární práce

Seminární práci zpracovávají jednotlivci. V případě, že pracujete (na praxi nebo jako dobrovolníci) ve stejném zařízení (organizaci), můžete seminární práci zpracovávat ve dvojicích.

Seminární práce bude mít tuto strukturu:

- charakteristika zkoumaného zařízení (organizace)
- stručný popis průběhu výzkumného šetření
- shrnutí výsledků šetření
- přílohy: text dotazníku, sumář odpovědí

Seminární práce mi zašlete mailem do 24. 4. 2015. V pondělí 27. 4. požádám vybrané studenty, aby 4. 5. prezentovali svoje výsledky (4-5 prací). 4. 5. proběhnou prezentace vybraných prací a stručné hodnocení všech prací ze strany vyučujícího. Ti, kdo budou prezentovat práce, budou mít při závěrečném testu stejné zvýhodnění, jako ti, kdo měli referát. Zpracování a odevzdání seminární práce je předpoklad přístupu k závěrečnému testu z tématu „animace“.